

ABM-konferansen 2006, Røros, 28.september, 2006

Solveig Kvidal:

”Formidling av sørsamisk kultur og historie”

Dagens konferanse innleder fire hele dager her på Røros der vår samiske kultur står på dagsorden. Vi starter med denne ABM konferansen som skal rette søkelyset på hvordan sørsamisk kultur og historie formidles, og avsluttes med samisk gudstjeneste i Røros kirke på søndag. Lørdag kveld blir det konsert med vår verdensstjerne Mari Boine og på fredag et stort historieseminar der ei lang liste med folk som har vært sentrale i sørsamisk historieforskning, skal bidra. Sist og ikke minst skal forhenværende sametingspresident og professor Ole Henrik Magga både åpne kulturfestivalen og holde innlegg på historiekonferansen.

Programmet for de neste dagers begivenheter viser at det har vært arbeidet kreativt og med stor stå på vilje. Den samme kreativiteten og viljen lå bak arbeidet med å få til senter for sørsamisk språk her på Røros. Senteret ble åpnet i fjor, og er et viktig redskap for å bevare og utvikle det Røros-samiske språket. Et språk som ellers kunne ha gått i glømmeboka om få år.

En annen begivenhet må også nevnes i denne sammenhengen: I fjor ble det underskrevet en avtale mellom Sametinget og Hedmark, Sør- og Nord-Trøndelag og Nordland fylkeskommuner. Avtalen berører mange samfunnsområder og den er av stor viktighet for ABM-området.

Stortingets ABM-melding fra år 2000 og de signaler den gav for ABM-sektoren, har inspirert og presset de tre delsektorene arkiv, bibliotek og museum til et tettere samarbeid, uten at dette samarbeidet skal være kunstig. Det gjenstår likevel mye kreativt tankearbeid og mange praktiske handlinger før samarbeidspotensialet er fullt utnyttet. Et enkelt og viktig arbeidsprinsipp er: Arkiv skal gjøre det arkiv er god på,

bibliotek skal gjøre det bibliotek er god på... Med andre ord handler det om å gi og ta for alle parter slik at summen av vårt arbeid blir mer profesjonelt.

En nylig gjennomført arkivundersøkelse i Sør-Trøndelag viste at museene og ikke minst ulike historielag er innehavere av en mengde privatarkiv. Skal disse bevares og gjøres tilgjengelige for forskere og publikum, må arkivkyndige folk ta seg av dem. Samisk historie og tradisjon og våre arkiver er et emne som tas opp her i dag. Det blir spennende og interessant å høre på.

På biblioteksida så vet jeg at bokbussen er et viktig tema. Den nye bokbussen i Nordland kommer eller har kommet, det er vel ingen hemmelighet at noen drømmer om en fonyelse på bokbussområdet lenger sør også. Uansett er bokbussen et viktig middel til å få fram litteratur på sørsamisk til folk på begge sider av riksgrensen.

ABM-meldinga overførte også ansvaret for de samiske museene til Sametinget. Det var naturlig, men det skapte også nye utfordringer. I Trøndelag har vi den situasjonen at Nord-Trøndelag har Saemien Sijte som er underlagt Sametinget. Her i sør har Rørosmuseet fått ansvar på et ansvar med hensyn for museumsoppgaver på det samiske området. I tillegg har både Vitenskapsmuseet og Trøndelag Folkemuseum relativt store samlinger på dette feltet. Vi må fortsatt arbeide for at samarbeidet mellom disse museene blir best mulig, slik at den samiske kulturhistoria skal bli ivarettatt på en god og effektiv måte. I strategisk museumsplan for Sør-Trøndelag som nå forligger i utkast, vil dette bli omtalt. Planutkastet sendes ut til høring med det første.

ABM-Trøndelag, som er et samarbeidsorgan for sektoren i begge fylker, gjennomfører med denne, sin tredje trønderske ABM-konferanse. De to foregående konferanser tok opp aktuelle tema som er viktige for videreutvikling av sektoren. Dagens tema: Formidling av sørsamisk kultur og historie er ikke bare et viktig diskusjonstema. Vi må definere utfordringer som kan lede fram mot gode strategier og tiltak. Byggingen av det nye Samien Sijte i Snåsa er viktig å få fullført, men det er like viktig at vi finner nye samarbeidsformer på langs og på tvers som kan viderutvikle arbeidet med denne viktige delen av vår kultur og historie. I dag og i morgen vil vi berøre tema som vi kanskje ikke løste så godt i vårt trebindsverk Trøndelag historie.

Dere må bidra til at denne debatten føres videre, og at vår historiefremføring blir så god som mulig.

Lykke til med konferansen!